

CEZA HUKUKU

KISA ÖZET

1.ÜNİTE Ceza Hukukuna Giriş

GİRİŞ

Bir hukuk toplumunda, belli hukuki değerleri korumak amacıyla konulan ve insana hitap eden davranış normlarının ihlali bir haksızlığa vücut verir. Bu haksızlıklardan bir kısmı suç olarak nitelendirilirken, diğer bir kısmı ise niteliği farklı olan başkaca haksızlıkları oluşturur. Suç teşkil eden haksızlıklar ceza hukukunun ilgi alanında kalmakta ve bu disiplinde geleneksel olarak suçun yapısıyla ilgili teorik açıklamalara girilmeden, bu alana yön veren giriş konuları ele alınmaktadır.

CEZA HUKUKU VE FONKSİYONU

Ceza hukuku, esasen haksızlık teşkil eden insan davranışlarından hangilerinin suç olarak tanımlanması gerektiğini, bu davranışların hangi koşullar altında işlenmesi hâlinde suç oluşturağını ve suç teşkil eden bu davranışların işlenmesi hâlinde ne tür yaptırımların uygulanması gerektiğini belirleyen bir hukuk disiplini.

CEZA HUKUKUNUN HUKUK DİSİPLİNLERİ ARASINDAKİ YERİ

Hukuk bilimi, bugün, düzenlediği ilişkilerden hareketle, kamu hukuku ve özel hukuk şeklinde bir ayrıma tabi tutulmaktadır. Devlet ile vatandaş arasındaki hukuki ilişkileri düzenleyen hukuk disiplinleri kamu hukuku; eşit iki taraf arasındaki hukuki ilişkileri düzenleyen disiplinleri ise özel hukuk içerisinde mütalaa edilmektedir. Ceza hukuku, kamu hukuku içerisinde yer alan bir bilim dalıdır. Zira bir suçun işlenmesiyle, devletle bu suçu işleyen kişi arasında bir cezalandırma ilişkisi kurulmaktadır. Suç işleyen kişiyi cezalandırma gücü devletin tekelinde bulunmaktadır.

Maddi ceza hukuku, bir fiilin suç teşkil edebilmesi için bulunması gereken unsurları, suç dolayısıyla sorumluluk için aranan şartları ve suçun işlenmesi hâlinde uygulanabilecek yaptırımları ve suçun işlenmesine bağlanan diğer hukuki sonuçları inceler.

Ceza Hukukunun Diğer Bilim Dallarıyla İlişkisi

Ceza hukukunun ilgili olduğu hukuk dallarının başında *anayasa hukuku* gelmektedir. Bilindiği üzere anayasalar bir hukuk devletinde normlar hiyerarşisinin en üstünde yer alan metinlerdir. Diğer hukuk disiplinleriyle ilgili bir düzenleme yapılacağı zaman, anayasadaki sınırlara dikkat edilmesi gerekir. Bu nedenle ceza hukuku alanında yapılacak düzenlemeler bakımından da anayasal sınırların gözetilmesi zorunludur. Anayasa'da esas itibarıyla devletin şekline, yapısına, organlarının görevlerine ve kişilerin temel hak ve özgürlüklerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

Ceza hukuku ile *idare hukuku* arasında da yakın bağlantı bulunmaktadır. Ceza hukuku, devletin yürütme organı içerisinde yer alan idarenin faaliyetlerinin hukuka uygun ve etkin bir şekilde yürütülmesine katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede kamu görevlileri veya kamu kurum ve kuruluşları eliyle görülen faaliyetlerin yapılmasını engellemeye yönelik fiiller suç hâline getirilmektedir.

Ceza hukuku ile *kriminoloji* (suç bilimi) arasındaki ilişkiye de değinmek gerekir. Kriminoloji deney ve gözlem metodundan yararlanarak suçun işlenme nedenlerini, faili suç işlemeye iten sebepleri inceleyen bir bilim dalıdır.

Ceza hukuku adli olayların aydınlatılmasında tıp biliminin bir alt disiplini olan **adli tıptan** yararlanmaktadır. Adli tıp özellikle ceza muhakemesi sürecinde suçun aydınlatılmasında (örneğin ateili silahla meydana gelen ölüm vakasında olayın intihar mı yoksa adam öldürme mi olduğunun belirlenmesinde), suçluların tespitinde (örneğin olay yerinde veya mağdur üzerinde bulunan delillerin araştırılması sonucu failin belirlenmesi) ve sorumluluğun saptanmasında (örneğin suçu işlediği sırada kişinin akıl hastası olup olmadığının belirlenmesi) önemli rol oynar.

CEZA HUKUKUNUN KAYNAKLARI

Ceza hukukunun kaynakları doğrudan ve dolayısıyla kaynaklar şeklinde ikiye ayrılır. Anayasa, kanun ve uluslararası sözleşmeler doğrudan kaynakları; doktrin ve yüksek mahkeme içtihatları ise dolayısıyla kaynakları oluştururlar. Bu ayımın yapılmasında bir kaynağın somut olaya doğrudan uygulanabilir nitelik taşıyıp taşımadığı esas alınmaktadır.

Doğrudan Kaynaklar

Ceza hukukunun doğrudan kaynaklarının başında *Anayasa* gelir. Ülkemizde hâlen yürürlükte olan 18.10.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda ceza hukukuna ilişkin önemli ilkelere yer verilmiştir. Bunlardan; suçta ve cezada kanunilik ilkesi, geçmişe yürütme yasağı, ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi, masumluk karinesi, ölüm cezası ve genel müsadere yasağı, kimsenin kendisini veya yakınlarını suçlayıcı bir beyanda bulunmaya veya delil göstermeye zorlanamayacağı ilkesi, hukuka aykırı olarak elde edilen delillere dayanma yasağı, sözleşmeden doğan yükümlülüğün yerine getirilmemesi nedeniyle özgürlüğün kısıtlanması yasağı, idarenin kişi özgürlüğünü kısıtlayıcı yaptırım uygulama yasağı, vatandaşın suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemeyeceğine ilişkin prensipler, Anayasa'nın "Suç ve cezalara ilişkin esaslar" başlıklı 38. maddesinde yer almaktadır.

CEZA HUKUKUNUN GÜVENCE FONKSİYONU

Ceza hukuku, temel hak ve özgürlükleri saldırılardan korurken, aynı zamanda kişilerin hareket özgürlüğünün sınırlarını da çizmektedir. Kişiler, ancak suç teşkil eden davranışlarda bulunduklarında ceza hukukunun yaptırımlarıyla karşılaşacaklardır. Bu nedenle kişi hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınabilmesi için, gerek ceza normunun oluşturulması gerek uygulanması sırasında bazı ilkelere uyulması zorunluluğu vardır. Bu prensiplerin başında *suçta ve cezada kanunilik ilkesi* gelmektedir.

Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi

Hukuk devletinin en önemli özelliklerinden birisi de, vatandaş devlet keyfi muamelelerine karşı korumasız bırakmamaktır. Bu korumayı sağlayan ilkelerin başında suçta ve cezada kanunilik ilkesi gelir. Bu ilke gereğince devlet, hangi fiillerin suç teşkil ettiğini ve bu fiillerin işlenmesi hâlinde ne tür yaptırımların uygulanacağını önceden belirlemelidir. Bu yapıldığında

bir tarafın devletin sınırları b elirlenmek suretiyle ceza hukuku uygulamasında bireye karşı keyfi muamelede bulunması önlenmiş olacak, diğer tarafın kişilerin hangi fiillerin suç sayılarak yasaklandığını öngörerek hareket etmeleri sağlanmış olacaktır. Böylece bireyler, suç teşkil etmeyen bir fiili işlemedikleri sürece bir ceza tehdidiyle karşılaşmama güvencesine kavuşacaklardır. Bu nedenle kanunilik ilkesi, bireyin hak ve özgürlüklerini güvence altına almaktadır.

**Bu Özetin tamamını,Çık mış Sorularını,Deneme Sorularını a dresinize
gön-deriyoruz!...**

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/ceza-hukuku-ady212u?search=huk205u>

